

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه علمیه مجتهد امین

شهرستان اصفهان

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان

الگوبرداری و نقش مادر در انتخاب الگوی فرزند

استاد راهنما

سرکار خانم دیباچ

استاد داور

سرکار خانم سیادت موسوی

پژوهشگر

زینب ریاحی

تابستان ۱۳۹۲

تحمیدیه:

حمد وسپاس خداوندی را که آخرین پیامبرش محمد
مصطفی صلی اللہ علیه و آله، به عنوان اسوه حسنہ برای
تمام جهانیان است و در پرتو عمل به دستورات اسلام ناب
محمدی می توان به سعادت ابدی نائل آمد.

تقدیم به:

به ساحت مقدس منجى عالم بشریت، يگانه موعود
جهان، ولی عصر و زمان ، حجه بن الحسن العسگری روحی
فداه که او خود بهترین الگوی جهانیان است و هم او مادرش
فاطمه سلام الله علیها را الگوی شایسته‌ی خویش معرفی
می نماید.

تقدیر و تشکر:

سپاس و تشکر از خانواده‌ی عزیزم که در طول سال‌ها
تحصیلم نهایت همکاری را با اینجانب داشته‌اند. پس از آن،
سپاسگزار زحمات تمام اساتید محترم هستم که در طول این
پنج سال قبول آموزش را به بنده داشته‌اند به ویژه سرکار
خانم دیباچ که در این پژوهش مرا راهنمایی فرمودند، پس از
آن تقدیر میکنم از مسئول پژوهش سرکار خانم صالحی و
همچنین تمام دوستان و آشنایانی که در پیشبرد این پایان‌نامه
مرا یاری رسانده‌اند.

چکیده

پژوهش حاضر با موضوع «الگوبرداری و نقش مادر در انتخاب الگوی زندگی فرزند» به روش کتابخانه‌ای تدوین شده است. الگوبرداری یکی از نیازهای اساسی انسان است که در هر مرحله ایی از زندگی شکلی متفاوت به خود می‌گیرد، انتخاب الگو در زمان کودکی به صورت غریزی می‌باشد و کم کم به سمت نیمه آگاهانه و آگاهانه می‌رود. انسانها به دلایلی مانند: یادگیری، برطرف کردن نیازها و رسیدن به کمال الگوبرداری می‌کنند. البته اگر به نوع الگوهایی که افراد در زندگیشان انتخاب می‌کنند دقت کرد می‌توان به این مسئله پی برد که، الگوهای انتخاب شده از طرف افراد با همیگر تفاوت دارد و این مسئله بدین خاطر است که هدفی را که هر فرد برای زندگیش تعریف کرده است با دیگری تفاوت دارد، برای مثال، فردی ممکن است هدفش را تقرب به خدا و رسیدن به سعادت در دنیا و آخرت قرار داده باشد و در همین راستا تمام برنامه‌های زندگیش را تنظیم کند و فردی دیگر، هدفش فقط خوش گذرانی و رسیدن به بهترین زندگی دنیایی باشد، اینکه اهداف انسان نشأت گرفته از چیست، می‌توان سه عامل اصلی را نام برد: وراثت، محیط و اراده فرد، محیط خود شامل مواردی مانند خانواده، دوستان و... می‌شود. در بین اعضاء خانواده، مادر یکی از مهمترین افرادی است که می‌تواند در دادن جهان بینی و دیدگاه به انسان تأثیر زیادی داشته باشد، زیرا اوست که در تربیت نقش اساسی دارد و انسانی را در اختیار دارد که صفحه ذهنش مانند کاغذ سفیدی می‌ماند و نیاز به یادگیری دارد. کودک به دلیل اینکه ساعت‌های متمادی با مادر است و محبت و ارتباطی خاص با مادرش دارد، خواه ناخواه رفتار و نوع نگاه مادرش به زندگی در او اثر می‌گذارد و در آینده که او به سنین بزرگسالی می‌رسد اعمال، رفتار و حتی اهداف زندگیش را با توجه به دیدگاهی که از مادر در کودکی گرفته تعیین می‌کند.

واژگان کلیدی: الگوبرداری، تربیت، مادر

۷. تهیه مرکز مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه نور، ج^۶، بی جا: انتشارات آموزش انقلاب اسلامی، ۱۳۶۱.
۸. جمعی از نویسنده‌گان، دائرة المعارف قرآن کریم، ج^۳، چاپ اوّل، قم: انتشارات بوستان کتاب، ۱۳۸۵.
۹. جنتی، احمد، ترجمه تحف العقول عن آل الرسول صلی الله علیه و آلہ و سلم، ج^۱، چاپ اوّل، تهران: انتشارات موسسه امیر کبیر، ۱۳۸۲.
۱۰. جوادی آملی، حسن، زن در آیینه جمال و جلال، چاپ اوّل، تهران: انتشارات رجاء، ۱۳۶۹.
۱۱. جهانگرد، ید الله، آموزش خانواده، چاپ دوم، بی جا: انتشارات انجمن اولیاء و مربیان، ۱۳۷۲.
۱۲. حسینی نسب، داوود، اقدم، علی اصغر، فرهنگ واژه‌ها، تعاریف و اصطلاحات تعلیم و تربیت، چاپ اوّل، تبریز: انتشارات احرار تبریز، ۱۳۷۵.
۱۳. خوانساری، جمال الدین، شرح آقا جمال الدین خوانساری بر غرر الحكم، ج^۶، چاپ اوّل، تهران: انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۶۶.
۱۴. دفتر همکاری حوزه و دانشگاه و دیگران، روان‌شناسی رشد با نگرشی به منابع اسلامی، ج^۲، چاپ اوّل، تهران: دفتر همکاری حوزه و دانشگاه، ۱۳۷۵.
۱۵. دهخدا، علی اکبر، لغت نامه دهخدا، ج^۲، چاپ دوم ، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۷۷.
۱۶. ذهنی تهرانی، سید محمد جواد، ترجمه علل الشرایع، ج^۱، چاپ اوّل، قم: انتشارات مومین، ۱۳۸۰.
۱۷. راغب اصفهانی، حسین بن محمد، المفردات فی غریب القرآن، ج^۱، چاپ اوّل، دمشق بیروت: انتشارات دارالعلم الدار الشامیه، ۱۴۱۲.
۱۸. زیگموند، فروید، روانشناسی، به ترجمه مهدی افشار، چاپ دوم، تهران: انتشارات موسسه مطبوعاتی، ۱۳۵۱.
۱۹. سادات، محمد علی، رفتار والدین با فرزندان، چاپ اوّل، تهران: انتشارات انجمن اولیاء و مربیان، ۱۳۷۲.
۲۰. ستوده، امیر رضا، پا به پای آفتاب، ج^۱، چاپ دوم، تهران: پنجره، ۱۳۷۴.
۲۱. سیف، علی اکبر، روانشناسی پرورشی روانشناسی یادگیری و تدریس، چاپ پنجم، تهران: انتشارات آگاه، ۱۳۷۹.
۲۲. شاتو، ژان، مریان بزرگ، ترجمه حسین شکوهی، چاپ سوم، تهران: موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۷۲.
۲۳. شجاعی، محمد صادق، روانشناسی تنظیم رفتار، چاپ اوّل، قم: انتشارات دارالحدیث، ۱۳۸۸.
۲۴. شرفی، محمد رضا، با فرزند خود چگونه رفتار کنیم، چاپ اوّل، تهران: انتشارات جهاد دانشگاه تهران، ۱۳۷۱.

- . ۲۵. شعاعی نژاد، علی اکبر، فرهنگ علوم رفتاری، چاپ دوم، تهران: انتشارات امیرکبیر، ۱۳۷۵.
- . ۲۶. -----، روان‌شناسی رشد (۲)، کودکی و نوجوانی، چاپ دوم، تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۷۲.
- . ۲۷. شیرانی، عبد الله، والدین و روانشناسی کودک و نوجوان، چاپ چهارم، بی‌جا: انتشارات مداد سفید، ۱۳۸۸.
- . ۲۸. طباطبایی، محمد حسین، ترجمه تفسیر المیزان، به ترجمه محمد باقر موسوی همدانی، ج ۱، چاپ پنجم، قم: دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ۱۳۷۴.
- . ۲۹. عباسی مقدم، مصطفی، نقش اسوه‌ها در تبلیغ و تربیت، چاپ اول، بی‌جا: انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۱.
- . ۳۰. عظیمی، سیروس، روانشناسی کودک، چاپ پنجم، تهران: انتشارات صفار، ۱۳۷۰.
- . ۳۱. عمید، حسن، فرهنگ عمید، چاپ اول، تهران: انتشارات جاویدان، ۱۳۵۳.
- . ۳۲. غفاری ساروی، حسین، آیین بندگی و نیایش، چاپ اول، قم: انتشارات بنیاد معارف اسلامی، ۱۳۷۵ ش.
- . ۳۳. غفاری مازندرانی، نظام الدین احمد، احتجاج، به ترجمه غفاری مازندرانی، ج ۴، چاپ اول، تهران: انتشارات مرتضوی، بی‌تا.
- . ۳۴. فلسفی، محمد تقی، کودک از نظر وراثت و تربیت، ج ۱، چاپ دوازدهم، تهران: انتشارات معارف اسلامی، ۱۳۶۲.
- . ۳۵. -----، الحدیث «روایات تربیتی»، ج ۲، -----، تهران: انتشارات دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۶۸.
- . ۳۶. قائمی، علی، نقش مادر در تربیت، چاپ هشتم، قم: انتشارات مرکز مطبوعاتی دارالتبیغ اسلامی، ۱۳۷۱.
- . ۳۷. -----، خانواده و دشواریهای رفتاری کودکان، چاپ پنجم، تهران: انتشارات انجمن اولیا و مریبان جمهوری اسلامی، ۱۳۷۲.
- . ۳۸. -----، شناخت هدایت و تربیت نوجوانان و جوانان، چاپ اول، تهران: انتشارات شفق، ۱۳۶۳.
- . ۳۹. قریب، محمد، واژه نامه نوین، چاپ اول، تهران: انتشارات بنیاد، ۱۳۶۰.
- . ۴۰. قمی، عباس، مفاتیح الجنان، به ترجمه مهدی الهی قمشه‌ای، چاپ دوم، قم: انتشارات جامعه القرآن الکریم، ۱۳۸۲.
- . ۴۱. کلاین برگ، اتو، روانشناسی اجتماعی، به ترجمه علی محمد کارдан، ج ۲، چاپ یازدهم، تهران: انتشارات اندیشه، ۱۳۷۲.
- . ۴۲. کلینی، محمدبن یعقوب، اصول کافی، به ترجمه سید جواد مصطفوی، ج ۳، چاپ اول، تهران: انتشارات کتاب فروشی علمیه اسلامیه، بی‌تا.

- . ۴۳. مصباح یزدی، محمد تقی، جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن، چاپ اوّل، بی جا: شرکت چاپ و نشر بین الملل، ۱۳۷۸.
- . ۴۴. مطهری، مرتضی، مجموعه آثار استاد شهید مطهری، ج ۲۰، چاپ اوّل، تهران: انتشارات صدرا، ۱۳۵۹.
- . ۴۵. -----، جاذبه و دافعه علی علیه السلام، چاپ هفتادم ، تهران: انتشارات صدرا، ۱۳۸۹.
- . ۴۶. -----، داستان راستان، چاپ اوّل، تهران: انتشارات آدینه سبز، ۱۳۸۸.
- . ۴۷. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۲۱، چاپ اوّل، تهران: انتشارات دارالکتب اسلامیه، ۱۳۷۴.
- . ۴۸. منصور، محمود، روانشناسی ژنتیک: تحول روانی از تولدتا پیری، چاپ اوّل، تهران: انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۷۸.
- . ۴۹. میر باقری، سید ابراهیم، ترجمه مکارم الاخلاق، ج ۱، چاپ دوم، تهران: انتشارات فراهانی، ۱۳۶۵.
- . ۵۰. واثقی، ق، امام الگوی امت، چاپ اوّل، تهران، انتشارات کتابفروشی امیری، بی تا.
- . ۵۱. هرگنهان، بی. آر، السون، متیو اچ، مقدمه ای بر نظریه های یادگیری، به ترجمه علی اکبر سیف، چاپ هشتم ، تهران: انتشارات دوران، ۱۳۸۴.

فهرست کتب عربی:

- . ۱. تمیمی آمدی ، تصنیف غرر الحكم و درر الكلم ، چاپ اوّل، قم: انتشارات دفتر تبلیغات، ۱۳۶۶.
- . ۲. حرانی، شعبه، تحف العقول عن آل الرسول صلی الله علیه و آله، چاپ دوم، قم: انتشارات جامع مدرسین، ۱۴۰۴.
- . ۳. طبرسی ، حسن بن الفضل، مکارم الاخلاق، چاپ چهارم، قم: انتشارات شریف رضی، ۱۳۷۰.
- . ۴. فراهیدی ، خلیل بن احمد، العین، ج ۷، چاپ دوم ، قم: انتشارات هجرت ، ۱۴۱۰ ق.
- . ۵. مجلسی، محمد باقر، بحار الانوار الجامعه لدرر أخبار الأئمه الأطهار، ج ۵۸، ---، تهران: انتشارات اسلامیه، بی تا.

فهرست نشریات:

۱. غلامعلی، افروز، نگرشی بر هدفها و روش‌های تربیت اسلامی، نشریه روانشناسی و علوم تربیتی، شماره ۳۳، ۱۳۶۴.
۲. توکلی، حمید، نوجویی یا مدگرایی، نشریه پرسمان، شماره ۲۰، ۱۳۸۳.
۳. تقوی، سهله، جلوه‌های تربیتی حضرت زهرا علیها سلام درباره فرزندانش، نشریه گنجینه، شماره ۵۴، ۱۳۸۴.
۴. جان بزرگی، مسعود، دریای آرام(نقش مادر در شکل گیری شخصیت فرزند)، نشریه مشاوره خانواده، شماره ۲۱، ۱۳۸۱.
۵. حسین زاده، علی، ارتباط در زندگی اجتماعی: الگوهای آثار و آسیب‌های آن، فصلنامه معرفت، شماره ۱۶۲، ۱۳۹۰.
۶. رستمی زاده، رضا، الگوهای تربیتی در قرآن، معرفت، شماره ششم، ۱۳۸۲.
۷. رحمنی، شمس الدین، الگوسازی، ماهنامه رشد معلم، شماره ۷۰، ۱۳۷۱.
۸. شایسته نژاد، علی اکبر، نقش الگویی والدین در آموزش مهارت زندگی، ماهنامه پیوند، شماره ۳۹۲، ۱۳۹۱.
۹. قائمی مقدم، محمد رضا، روش الگویی در تربیت اسلامی، مجله معرفت، شماره ۶، ۱۳۸۲.
۱۰. قائمی، علی، "تربیت برای زندگی"، تربیت و سازندگی شامل مجموعه‌ای از مقالات و گفتار‌ها، چاپ اول، علی، قائمی، انتشارات شفق، تهران، ۱۳۶۴.
۱۱. مطهری، جمشید، هویت در نوجوانی، فصلنامه معرفت، شماره ۵۰، ۱۳۸۹.
۱۲. محمدی، محمد رضا، جنبه‌های مهم شخصیت نوجوان، فصلنامه معرفت، شماره ۳۸، سال ۱۳۸۹.
۱۳. نصری، محسن، عرفان سیاسی-عبدی مولی علی علیه السلام، الگوی محبان مولا علی علیه السلام، نشریه علوم سیاسی، مطالعات بسیج، شماره ۱۱ و ۱۲، ۱۳۷۵.
۱۴. همت بناری، علی، امام رضا علیه السلام و تربیت فرزند، نشریه زائر، شماره ۱۰۹، ۱۳۷۵.
۱۵. کریمی مقدم، پریسا، ناشنوا باید با چشم خود بشنود، روزنامه همشهری، شماره ۳۰۵۴، ۱۳۸۲.
۱۶. حسینی بهشتی، محمد، روزنامه جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۰/۷/۲۱.

فهرست نرم افزار:

۱. گنجینه روایات نور ۱/۲